

בית-משפט השלום בתל אביב-יפו

17 באוקטובר 2025

ת"א 72523-12-18 אקומיוניטי בע"מ נ' קוליוחין ואח'

לפני: כבוד השופט גיא הימן

התובעת: אקומיוניטי – תאגיד חברתי למחזור פסולת אלקטרונית בע"מ, 514907500

נגד

הנתבעים: 1. הילה אופמן (נמחקה, 12.2.2020)
2. ניק קוליוחין, ת"ז xxxxxxxxxxxx
3. דנית ליטאי, ת"ז xxxxxxxxxxxx

בשם התובעת: עו"ד יגאל קווה; עו"ד שלמה מנחם; עו"ד בר הולנדר;
עו"ד זהר בן דור; עו"ד יקיר בן גליל

בשם נתבעת 1: עו"ד אילון עישר

בשם נתבעים 2 ו-3: עו"ד יורם מושקט; עו"ד אוריין אשכולי-יהלום

חקיקה שאוזכרה:

חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965: סע' 13(5), 14, 15, 15(2), 15(4), 15(7)

פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971: סע' 53

חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961: סע' 5א

פסק-דין (נתבעים 2 ו-3)

ההליך, הרקע והטענות

1. זו תביעה בלשון-הרע וסכומה הוא, לפי כתב-תביעה מתוקן ו"מטעמי-אגרה", חצי מיליון שקלים, במסלול שללא הוכחתו של נזק. בשלב מוקדם של ההליך נמחקה, לבקשת-התובעת, התביעה נגד נתבעת 1 וזו עברה להעיד מטעם-התובעת. לפני נותר לביורר ענינם של שני הנתבעים הנוספים – עיתונאי עצמאי ועובדת לשעבר בסוכנות של יחסי-ציבור ומסעות-תעמולה. לפי הטענה, השניים היו אחראים לפרסומים מכפישים על אודותיה של התובעת.

2. נתבע 2, מר קוליוחין, שימש במשך שנים פְּתָב, עורך ותחקירן בכלי-תקשורת מובילים ובהם חברות-חדשות של ערוצי-טלוויזיה בישראל. לדבריו, משנת 2016 הוא עיתונאי עצמאי ועובד גם עם סוכנות-ידיעות סינית בין-לאומית. כתבות פרי-יצירתו נמכרו לשידור בטלוויזיה, באינטרנט ובעיתונות הכתובה, בארץ ומחוצה לה. את כתבותיו הוא מבסס, כנטען, על תחקירים ואותם הוא עורך בעצמו או בסיועם של אחרים. הגנת-הסביבה, העיד נתבע זה על עצמו, היא נושא קרוב ללבו. בעבר הוא עסק בסיקורו העיתונאי של תחום זה בעבודתו ככתב בחברת-החדשות של ערוץ 10.

3. בחודש נובמבר של שנת 2018 פורסמה ב"חדשות 12" בטלוויזיה, ובנוסף כמעט זהה גם באתר-האינטרנט "mako" של שידורי קשת, כתבה מאת העיתונאית, גב' יולן כהן (הנספח השישי לתצהיר-הנתבע). הכתבה דיברה בנזקים, הנגרמים לתושבים בחבל לכיש, בשל זיהום-אוויר ומקורו בשריפה אסורה של פסולת אלקטרונית בעיירה הפלסטינית אֶדְנָא, שבדרום-מערב יהודה. בנוסף המקוון של הפְּתָב נכתב, בפרט, כך:

"... מתיעוד חשאי עולה כי אותם מכשירים שנשרפים – מגיעים מתאגיד 'אקומיוניטי'. מי שעומד בראש 'אקומיוניטי' הוא דני קוגן – שנבחר לפני 4 שנים על ידי המשרד להגנת הסביבה להקים את התאגיד[.], שְׁיִשֵּם את חוק הטיפול בפסולת אלקטרונית. על פי החוק – כל משרד או חברה ממשלתית מחויבים למסור את מכשיריהם הישנים לחברת 'אקומיוניטי', שאמורה להיות אמונה על אחד הגורמים החשובים במשרד להגנת הסביבה. אבל בְּמָקוֹם למחזר את המכשירים – הם נמסרים לגורם לא ידוע... באחד מהתיעודים רואים באופן ברור את דני קוגן משקיף על השלב שבו הפסולת מועברת אל היעד הלא חוקי. כמה שעות לאחר מכן רואים בתיעוד משאית יוצאת מהמפעל ומגיעה למפעל פיר[א]טי בעידנא, שם ממיינים את הפסולת – את מכשירי החשמל היקרים משאירים ואת כל השאר שורפים... מלבד הנזק הנוראי לסביבה, שריפת החומרים הללו מביאים [כך] לנזק חמור בבריאותם [כך] של תושבי האזור..."

כתבה נוספת על אודותיו של הזיהום הקשה מפסולת אלקטרונית פורסמה בעיתון "ידיעות אחרונות" ובאתר "Ynet" חודש לאחר מכן, בדצמבר 2018. תוארה בה פעילותם של תאגידים ישראליים מובילים, הנפטרים מן הפסולת האלקטרונית שברשותם בדרך לא חוקית, על מנת לחסוך ממון רב. "אקומיוניטי" הוזכרה בה אך כאחד משני תאגידים, "שהוסמכו בחוק להסדרת התחום ולפעול למיחזור בדרך קפדנית" (הנספח העשירי לתצהיר-הנתבע).

חלק מן האמור בכתבות הללו הסתמך על תחקיר, שערכה עמותה בשם "הפורום לישראל ירוקה" ולפי תיאורו של הנתבע: "פעילותה נעשית על ידי מתנדבים, קצינים ולוחמים בצה"ל במילואים, אשר שמו להם למטרה להיאבק במפגעים סביבתיים" (פסקה 20.1 לתצהירו). צורף העתקו של מה, שנטען כי הוא התחקיר הזה ובו נכתב, בפרט, המקובץ להלן:

"תאגיד 'אקומיוניטי' הינו תאגיד הממונה על ידי הממשלה לפקח ולטפל בפסולת האלקטרונית המיוצרת במדינה. אלא שהתאגיד[,] שמכריז על עצמו כידידותי לסביבה[,] אינו פועל על פי החוקים הנדרשים ממנו ובעצם מהווה את אחד המפגעים האקולוגיים החמורים ביותר לסביבה... את מרבית הפסולת שבאחריות אקומיוניטי אוספת חברת האם – 'אקולוגיה לקהילה מוגנת'[,] שאמורה לטפל בו כנדרש בחוק. אלא שחשיפת ה'פורום לישראל ירוקה' מראה מציאות אחרת. בתחקיר שערכנו במשך מספר חודשים בקיץ 2018, גילינו כי חלק מהפסולת האלקטרונית שאוספת חברת 'אקולוגיה לקהילה מוגנת' מועבר ללא טיפול מהמפעל במשגב לגורם בלתי ידוע, שמבריא אותם [כך] לאידנא שבשטחי הרשות הפלסטינית, במקום למחזורם בישראל. הפסולת מועברת מישראל בניגוד לחוק..." (הנספח השביעי לתצהיר-הנתבע).

"הפורום לישראל ירוקה" הוסיף ושיגר, בחודש דצמבר 2018, מכתבים של "התרעה לפני נקיטת הליכים" לשורה של מנהלים בחברות, שלפי-ידיעתו עבדו עם התובעת. המכתב פרש את פרשנותו של "הפורום" לממצאי-התחקיר ששודר ב"חדשות 12"; התייחס בחריפות לתובעת כמי ש"מעלה בצורה חמורה באמון שקיבלה הן מהמשרד להגנת הסביבה ומכלל החברות שהתקשרו עמו"; והתרה: "אנו דורשים מכם לפעול בהתאם להוראות החוק ולנקוט בכל האמצעים הנדרשים על מנת לפקח על פעילותו של אקומיוניטי או לחילופין, לסיים באופן מידי את התקשרותכם עימו..." (הנספח העשירי לתצהיר-התביעה).

איני מחווה, אך מובן, כל דעה על אודותם של הפרסומים הללו ועל אמתות-תוכנם. אין הם חלק מן הפרסומים המכפישים ולהם טענה התובעת בהליך זה שלפני. אין אלה הפרסומים, שבגינם ביקשה התובעת לחייב את הנתבעים דכאן בלשון-הרע. ממילא, בסופה של הכתבה ב"mako" הובאה תגובתה של התובעת, אשר שללה את האמור בה מכול וכול; ואילו "הפורום לישראל ירוקה", שבסופו של יום אכן תבע את התובעת ואת החברה-האם שלה, משך את תביעתו והסתלק מבקשה לאשרה – ייצוגית (תוך חיובו בהוצאותיה של התובעת). היה זה בעקבות-הערתו של בית-המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ) כי "בקשת האישור מעוררת קשיים בכל הקשור לתשתית העובדתית והראייתית שהונחה, לרבות בהתייחס לקיומו של מפגע סביבתי ולמעורבותה של [התובעת] ביצירת[ו]. בקשת האישור נשענת על תשתית ראייתית דלה, ולמעשה ללא תשתית ראייתית ממשית התומכת בטענה למעורבות [התובעת והחברה-האם] ביצירתו של מפגע סביבתי" (ת"צ [12522-07-19](#) הפורום לישראל ירוקה נ' אקומיוניטי – תאגיד חברתי למחזור פסולת אלקטרונית בע"מ; בפסקאות 4 ו-9 לפסק-הדין (פורסם במאגרים 16.7.2020)).

4. לענייננו חשובה גרסתו של נתבע 2, כי, כשהוא נחשף לחומרים הללו, גמלה בלבו החלטה לחקור את הנושא ולבחון אפשרות לעשייתו של פרסום-עיתונאי עוקב ("follow up"). הנתבע העיד:

"לאחר הפרסומים שבוצעו על ידי חברת החדשות של ערוץ 12 ועל ידי העמותה בעניינה של] התובעת והעלאת הנושא לראש סדר היום הציבורי, רציתי גם אני לבדוק את הנושא, אם יש כאן אפשרות לעשות תחקיר המשך. אני סבור שיש בנושא זה[, שקרוב לליבי, חשיבות עליונה" (פסקאות 20 ו-26 לתצהירו).

לפי עדותו החל נתבע 2 בודק ואוסף חומרים לאותו פרסום אפשרי. הוא שכר את שירותיה של נתבעת 1, גב' אופמן, על מנת שתסייע בידיו בעריכת-תחקיר. בין השאר התבקשה זו ליצור קשר טלפוני עם חברות, שמפיקות פסולת אלקטרונית. בשיחות, שאת קווייהן התווה הנתבע וגם הורה להקליט אותן, התבקשה התייחסות-נציגיהן של החברות הללו לכתבה של "חדשות 12" ולתחקיר-ה"פורום". המטרה, לפי טענתו של הנתבע, הייתה לבדוק מי מאותן חברות תיאור לשותף פעולה עמו במתן-מידע לצורך הכתבה. לצד זאת שלחה גב' אופמן, בדואר אלקטרוני, הודעות, שתוכנן דומה, לשבע חברות שהן לקוחות של התובעת ושבה וביקשה את התייחסותן.

5. גורם, שנקשר במאמציו של הנתבע, היה "צור תקשורת" – סוכנות של ייעוץ, של יחסי-ציבור ושל ניהול-קמפיינים ומסעות-תעמולה. באותה עת הועסקה בחברה הזו נתבעת 3, גב' ליטאי. לעדותם של הנתבעים, התבקשה גם היא לתרום לתחקיר. לגרסתה, שימשה גב' ליטאי יועצת-תקשורת זוטרה אשר, מעת לעת, הוטל עליה לסייע לעיתונאים "שחיפשו מידע בקשר לתחקירים עיתונאיים" (הפסקה הרביעית לתצהירה). "ב'צור תקשורת", המשיכה גב' ליטאי והעידה, "ביקשו ממני לסייע לניק קוליוחין בתחקיר עיתונאי שהוא ביצע" (שם, בפסקה החמישית). הנתבע, מצדו, הגדיר את גב' ליטאי ואת הסוכנות, שבה היא עבדה, "מקורות עיתונאיים חסויים שלי" (פסקה 39 לתצהירו), היינו מי, שסיפקו לו מידע, כמו סוכנויות אחרות של ייעוץ-תקשורת ועמן הוא עמד בקשר.

מנגד, לשיטתה של התובעת, שירתה גב' ליטאי, בגדרי-עבודתה ב"צור תקשורת", את מזמין או מזמינת-ה"תחקיר", שנשכר מר קוליוחין לערוך ולא היה, אלא, מסע להכפשת-התובעת במסווה של פרסום עיתונאי. בלשון-התובעת: "[היה זה] ניסיון לפגיעה בגורם מסחרי תחת כסות של 'תחקיר עיתונאי'. לא הייתה בפנינו כל עבודה עיתונאית, אלא ניסיון מסודר ומתוזמר לפגוע בתובעת" (הפסקה הראשונה לכתב-הסיכומים).

6. תחקיר לא הושלם מעולם. שום כתבה לא ראתה אור. "לאור הגשתה של התביעה נגדי", טען הנתבע, "העדפתי שלא לקחת את הסיכון [שבפרסום הכתבה]" (פסקה 44 לתצהירו).

הפרסומים

7. בנספח השישי לתצהירה של גב' אופמן אשר, לאחר הסרתה מרשימת-הנתבעים העידה לפני מטעמה של התובעת, צורף "העתק תסריט" של שיחות-טלפון. את אלו הטיל הנתבע על העדה לקיים, בנוסח הזה, עם תאגידים, שהם לקוחות של התובעת. אין מנוס מהבאתם של הדברים, הארוכים, במלואם:

"שלום,

שמי X

ואני תחקירנית, אני פונה אליכם בהמשך לכתבה על פסולת אלקטרונית ששודרה במהדורות המרכזיות של ערוצים 12 ו-13 וכתבה דומה שפורסמה בגיליון סוף השבוע בידיעות אחרונות.

הגיע לידי מכתב שנשלח אליכם מהפורום לישראל ירוקה הקורא לכם להתחיל הליך של פיקוח מידי על תאגיד אקומיוניטי או הפסקת עבודה [עמה] לאחר שבתחקירים שפורסמו התאגיד אינו מפקח על פעילות מיחזור, איננו מוודא העברת פסולת למיחזור מופר כהגדרתו בחוק כך שהפסולת שנאספת בשמם כיבואנים המקבלים שירות מאיקומיוניטי [כך] מגיעה לידי שריפה גם בשטחי הרשות הפלסטינית

(יש שתי אופציות, או שהוא [מקבל-השיחה] לא ידע על איזה מכתב מדובר, או שכן)

אם ידע –

עבור תחקיר המשך שאנו עורכים אשמח לדעת איך אתם כחברה ציבורית/בינלאומית/מובילה בשוק (לפי סוג החברה, לפי הצבע שלה בקובץ) מתכוונת לפעול בנושא?

אם מתחמק, ללחוץ [-]

כלומר, תגובתכם היא שהאחריות איננה של חברתכם למרות ההנחיות המפורשות בחוק (סעיף 8(ד) לחוק). מבחינתכם למרות שאתם חברה בינלאומית/ציבורית/מובילה בענף אין לכם אחריות מול תושבי מדינת ישראל ובריאותם?

אם חברה בינלאומית – האם המכתב [מאת הפורום לישראל ירוקה] הועבר לידעת מחלקת הקיימות של הארגון הבינלאומי [?] חברה ציבורית בלבד – האם בדעתכם לתת גילוי לציבור המשקיעים על קבלת המכתב כאמור?

מנתוני אתר מפעל אקומיוניטי כמות המיחזור בשנת 2017 [הייתה] מעל 2000 טון לפיכך גובה הקנס הפוטנציאלי, אם יוטל על היבואנים באקומיוניטי הינו כ 6 מיליון ₪.

לחברת נייס בלבד – כחברה הנכללת במדד מעלה של הבורסה, האם לא נכון לתת גילוי לציבור המשקיעים על המכתב ועל ההפרה הסביבתית לכאורה שחברתכם נגררה אליה?

במידה ולא הגיע אליו המכתב (לספר בקצרה עליו [על המכתב]

ואז להמשיך)

כחלק מחוק מחזור פסולת אלקטרונית אתם כיבואנים מחוייבים לחתום עם גוף יישום מוכר לשלם מיחזור תקין של פסולת אלקטרונית [כך] ולפקח על פעילותו (בהתאם לסעיפים 8(ד) ו-23(ד) לחוק).

תחקירים שפורסמו לאחרונה גילו מציאות עגומה בה התאגיד לכאורה אינו ממלא אחרי [כך] תפקידו.

מעבר למעילה באמון הציבור, המדינה ובשימוש כספי האזרחים למען מטרות אישיות מדובר בעבירה חמורה על חוק המחזור הפורום לישראל ירוקה דורש במכתב לפעול באופן מידי כנגד התופעה.

עבור תחקיר המשך שאנו עורכים אשמח לדעת איך אתם כחברה ציבורית/בינלאומית/מובילה בשוק מתכוונת לפעול בנושא זה?

חברה ציבורית בלבד – האם בדעתכם לתת גילוי לציבור המשקיעים על קבלת המכתב כאמור?

[מכאן חזרה על קטע שכבר נכתב:]

חברה ציבורית בלבד – האם בדעתכם לתת גילוי לציבור המשקיעים על קבלת המכתב כאמור?

מנתוני אתר מפעל אקומיוניטי כמות המיחזור בשנת 2017 [הייתה] מעל 2000 טון לפיכך גובה הקנס הפוטנציאלי, אם יוטל על היבואנים באקומיוניטי הינו כ 6 מיליון ₪.

לחברת נייס בלבד – כחברה הנכללת במדד מעלה של הבורסה, האם לא נכון לתת גילוי לציבור המשקיעים על המכתב ועל ההפרה הסביבתית לכאורה שחברתכם נגררה אליה? (הנספח השישי לתצהיר-אופמן. כל ההדגשות הן במקור).

גב' אופמן סיפרה בעדותה כי נתבע 2 הטיל עליה לשוחח עם נציגים של תאגידים מתוך רשימה, שהוא מסר לה בכתב (הנספח החמישי לתצהירה). היא ערכה את השיחות הללו בשני מועדים בחודש דצמבר 2018. מדיווח בכתב, שמסרה גב' אופמן לנתבע 2 לאחר-מעשה (הנספח השלישי לתצהירה המשלים), עלה כי היא התקשרה ללא פחות מ-40 חברות שונות, כמעט כולן בעלות-מעמד נכבד בשוק ומופרות היטב. ב-25 מהמקרים שוחחה המתקשרת עם גורמים בכירים בחברות הללו – בעלים, מנכ"ל, סמנכ"לים, רפרנטים ומזכירות-מנכ"ל – והביאה לפנייהם את עיקרם של הדברים אשר הוטל עליה לומר. בשבעה מקרים נוספים שוחחה

המתקשרת עם גורמים זוטרים יותר אך חשפה לפנייהם לפחות חלק מן הדברים. בשמונה תאגידים לא ענו לשיחה. בחקירתה הנגדית אישרה גב' אופמן כי "זה מה שהיה בשיחות" (פרוטוקול, בעמ' 4, ש' 16-17).

8. לא רק שיחות-טלפון הוטל על גב' אופמן לערוך. היא הצטוותה להוסיף ולשגר הודעות בדואר אלקטרוני. "חשוב לחזור לכל ה-40 חברות שדיברת איתם", הנחתה אותה נתבעת 3, שגם יצרה עבורה כתובת דוא"ל ייעודית, "אלו שרלווניטי כמובן, שלא ענו או אמרו שיחזרו ויש מספר לחזור אליו" (הנספח השמיני לתצהיר-אופמן). זה היה נוסח ההודעה, ששיגרה נתבעת 3 לגב' אופמן ביום 24.12.2018 ואותו היא הורתה לה לשלוח:

" תחקיר המשך פסולת אלקטרונית

שלום

בהמשך לשיחה טלפונית שנערכה עמכם, אבקש לקבל את תגובתכם בנושא. בהמשך לתחקיר ערוץ 2 אשר חשף מחדלים קשים ועדויות לכך שחלק מהפסולת האלקטרונית שאוסף תאגיד המחזור, אקומיוניטי [התובעת], עמו אתם מקשרים [כך] קשר עסקי, מועברת [כך] לגורמים עויינים בשטחי יהודה ושומרון ולשריפה.

נודע לנו כי הפורום לישראל ירוקה העביר מכתב התרעה לחברתכם בשבוע החולף.

מהמכתב עולה כי בהתאם לסעיף 8(ד) ו-23(ד) לחוק, חלה עליכם המחויבות לפקח על הפעילות של התאגיד ולנקוט בכל האמצעים הסבירים כדי להבטיח את קיום חובותיו.

עבור תחקיר המשך שאנחנו עורכים אשמח לדעת איך אתם כחברה ציבורית/בינלאומית/מובילה בשוק מתכוונת לפעול בנושא?

חברה ציבורית בלבד – האם בדעתכם לתת גילוי לציבור המשקיעים על קבלת המכתב כאמור?

מנתוני אתר מפעל אקומיוניטי כמות המיחזור בשנת 2017 [הייתה] מעל 2000 טון לפיכך גובה הקנס הפוטנציאלי, אם יוטל על היבואנים באקומיוניטי [כך] הינו כ 6 מיליון ₪.

אבקש לקבל את תגובתכם במייל זה.

בברכה,

הילה. (שם, שם. ההדגשה היא במקור).

בנספח התשיעי לתצהירה הגישה גב' אופמן את העתקיהן של הודעות-דוא"ל שהיא שיגרה בימים 24-26 לחודש דצמבר 2018, בנוסח המובא מעלה. לכל הודעה צורף העתק מאותו מכתב-התראה של "הפורום לישראל ירוקה". נשלחו הודעות לשבעה תאגידים, מהן חמש התקבלו ונקראו בידי-נמעניהן ובשתיים הייתה כתובת-הדוא"ל שגויה.

9. אלו הן – שיחות-הטלפון והודעות-הדוא"ל – הפרסומים נושאים של תביעה זו. בגינן מבוקש לחייב את נתבעים 2 ו-3 בלשון-הרע. מתקיימים בן יסודותיו של "פרסום" לפי הסעיף השני לחוק איסור לשון-הרע, התשכ"ה-1965:

"2. פרסום מהו (א) פרסום, לענין לשון הרע – בין בעל פה

ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור,

דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.

(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט

מדרכי פרסום אחרות:

(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת

הנפגע והגיעה לאותו אדם או

לאדם אחר זולת הנפגע;

(2) אם היתה בכתב והכתב עשוי

היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם

זולת הנפגע."

הפרסומים היו על-פה ובכתב; הם יועדו לגורמים, שאינם התובעת; הם התקבלו אצל רבים מהם, כמפורט מעלה ובדרך זו ניתן להם פומבי, שיכל להביא אפילו להרחבה נוספת של תפוצתם.

"לשון-הרע" לפי הסעיף הראשון לחוק

10. בשאלה כלום קלע פרסום להגדרה, המשפטית, של "לשון-הרע" נודעת משמעות לשני יסודות של עיקר: תוכנו של הפרסום (לרבות לשונו); והאופן שבו הוא מתקבל בידי-נמעניו. "לשון הרע", קובע הסעיף הראשון לחוק איסור לשון-הרע, "היא דבר שפרסומו עלול –

- (1) להשפיל אדם [לרבות תאגיד] בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם [לרבות תאגיד] בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם [לרבות בתאגיד] במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם [לרבות תאגיד] בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו".

11. הפרסומים ובהם אנו דנים כאן קלעו לכל אחת משלוש החלופות הראשונות. תוכנם היה כזה, אשר באורח ברור עלול לפגוע בשמה של התובעת ובמוניטין שלה, בהטילו דופי ביושרה, יושרתה, באופן שבו היא ממלאת ייעוד ציבורי חשוב ובהתנהלותה המסחרית והמקצועית. השאלה, בנקודה זו, אינה אם היה אמת בפרסומים הללו או מה היו מניעיו של המפרסם. התוכן, לעצמו, דיבר והשמיע פרסום מובהק של לשון-הרע.

12. זאת ועוד: האופן, שבו התקבלו הפרסומים בידיהם של רבים מן הנמענים, מראה כי הללו התייחסו אליהם ברצינות. הפרסומים לא נתקלו בביטול או בהקלת-ראש. הם גררו תגובות ענייניות; לעתים מופתעות; לעתים חשדניות; מהן כאלו שהבטיחו לבדוק ולברר והיו שביקשו להמשיך בשיחה. כך, לדוגמה, השיבה בכתב המנהלת של יחסי-הציבור של קבוצת טלדור לגב' אופמן: "אשמח לשוחח טלפונית בנושא. באיזה מספר אני יכולה להשיגך?". מנהל-התפעול של ראלקו סוכנויות בע"מ ענה: "אבקש לדעת מי את ופרטים מלאים להתקשרות? לאיזה גוף את שייכת?". ראש-המטה של צ'ק פוינט טכנולוגיות תוכנה בע"מ כתב: "תודה על הפנייה. צ'ק פוינט פועלת בנושא זה בהתאם להוראות כל דין והנחיות המשרד להגנת הסביבה, ותמשיך לפעול כך גם בעתיד". מאורקל ישראל השיבו: "לא קיבלתי את המכתב המדובר [מכתב-ההתראה של ה'פורום']. בכל אופן, אבדוק את הנושא ואשיב לך במייל חוזר" (הנספח התשיעי לתצהיר-אופמן). רבים מנמעניהן של שיחות-הטלפון – כך דיווחה גב' אופמן לנתבע – גילו יחס דומה. הדוברת של קבוצת-פרטנר, למשל, השיבה כי "היא מכירה את הכתבה אבל לא את המכתב"; בכלי-זמר התייחסו לגופם של דברים וגם ביקשו שלא להקליט ולשדר את השיחה; סמנכ"לית בקבוצת ח.י ידעה לומר כי החברה עובדת עם התובעת אך הופתעה מן התחקיר שהוצג לה ובנספרטו ישראל הודיעו כי אם יתברר להם, שהתובעת אינה פועלת כשורה, "הם יעברו לספק אחר" (הנספח השלישי לתצהיר-המשלים של גב' אופמן). איש מן הנמענים לא

הגיב באורח מבטל. איש לא זלזל בפנייה אליו. נהיר היה כי מדובר בענין רציני למדי, ללמדך כי לא רק לפי תוכנם אלא גם לפי האופן, שבו הם התקבלו, עלולים היו הפרסומים להזיק לתובעת בדרך של פגיעה בשמה ובמוניטין שלה.

פרסום של אמת ועיתונאות אחראית

13. ברם לא כל פרסום של לשון-הרע גורר הטלה של אחריות לפי חוק איסור לשון-הרע. פרסומים, המשרתים ערך חשוב, עשויים לזכות בהגנה אפילו הם פוגעניים בעליל. בהעמדתן של הגנות לימינו של מפרסם, שהדברים שפרסם נועדו לקדם אינטרס חשוב ובעל-משקל, מציע החוק מנגנונים פרטניים לאיזון בין ערכים מתחרים: השם הטוב מזה ויסודות אחרים מזה. "איזון זה", כתבתי, "מספק את הפתרון המשפטי למחלוקת אשר מקורה הוא פגיעה בזכות החוקתית [לשם טוב]. האיזון מאפשר להעמיד אל מול הזכות החוקתית זכויות, ערכים או אינטרסים חשובים אחרים ולקבוע, לפי המקרה, את תוצאתה של תחרות בין הזכות החוקתית לבין איזה מאלה. זאת, במובן של מתן או של אי-מתן הגנה לראשונה, על חשבונם של האחרונים" (ת"א (שלום תל אביב-יפו) 2810-08-23 פרופ' ברסלר נ' לוי, בפסקה 14 לפסק-דין (פורסם במאגרים 27.5.2025)).

14. ייתכנו אפוא מקרים שבהם פגיעה, אפילו קשה, בשם הטוב לא תגרור הטלתה של אחריות בלשון-הרע. זאת, אם אותה פגיעה שירתה אינטרס אחר, החשוב לפרט או לציבור. אחד מן הערכים, המוכרים נושאי משקל-נגד אל מול הזכות לשם טוב, הוא קיומה של תקשורת (media)

חופשית. במציאות של ימינו, שוב אין הכוונה אך לפעולתם החופשית של כלי-תקשורת ותיקים כמו עיתונים וערוצי-טלוויזיה, אלא לכל עשייה שיש בה משום הבאתו של מידע לציבור. עשייה כזו עשויה להיות מוכרת בגדריו של חופש-התקשורת ואף לזכות, במקרים המתאימים, להגנה מפניה של אחריות בלשון-הרע. במילותיו של כבוד השופט עוזי פוגלמן:

"[ה]הגנ[ה] אינה מצטמצמת רק למי שעוסק בעיתונאות בכלי תקשורת ממוסד. 'התכליות שביסוד מתן הגנה לפרסומים בעלי אופי עיתונאי בנושאים שבהם קיים עניין ציבורי משמעותי מתקיימות גם ביחס למי שאינו עיתונאי במקצועו'. השאלה אם נכון להחיל במקרה מסוים את [ה]הגנ[ה] צריכה להיגזר מאופי המידע שפורסם – אם נושא הוא אופי עיתונאי אם לאו – ולא משאלת זהות המפרסם. פרסום אשר דומה במהותו לפרסום

עיתונאי (היינו: פרסום שיש בו משום הבאת מידע מְחִידֵשׁ לציבור) עשוי לזכות בהגנה] בכפוף לכך שהוא ממלא את יתר התנאים הנדרשים בהגנה זו" (דנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר דיין-אורבך, פ"ד סז(1) 667, 769 (2012)). הציטוט הוא מדבריו של כבוד הנשיא אשר גרוניס שם, בעמ' 730. הסוגריים העגולים הם במקור).

אפילו תאמר כי, בנסיבותיו של מקרה נתון, קשה לראות בפרסום – עשייה שמתחום-התקשורת, הרי שעשוי הוא להיות מוכר בין גדריה של הזכות, הרחבה יותר, לחופש-ביטוי וגם לה מקנה חוק איסור לשון-הרע, בנסיבות המתאימות, הגנה מפניה של הטלת-אחריות בנוזקין.

חופש-התקשורת הוא גם זכות יסודית של הפרט וגם אינטרס ציבורי, שבחשיבותו בחברה דמוקרטית לא ניתן להפריז. אלא שלעתים, כמו במקרה שלפנינו, עשויים זכות או אינטרס זה להתנגש בזכות יסודית אחרת של הפרט, היא הזכות לשם טוב. התחרות, ייאמר בתמצית, מוכרעת באמצעותם של מנגנונים, הקבועים לכך בחוק איסור לשון-הרע. שניים מאלה – ההוראות שבסעיפים 14 ו-15 לחוק – מעגנים, בהתקיים התנאים הקבועים בם, את כוחו של פרסום לראות אור אפילו, שהוא פוגע בשמו הטוב של מאן שהוא. התנאים הללו הולכים, בפרט, אחר ההבנה כי יש לאפשר את העברתו של מידע, אפילו כזה שפוגע בשם הטוב, לידיעתו של הציבור אם המידע הזה הוא חשוב ויש לציבור ענין בו. רעיון תמציתי זה נושא בחובו שורה לא קצרה של מאפיינים, שרק בהתקיימם יעדיף הדין את פרסומו של המידע הפוגעני על פני הגבלתו של הפרסום.

15. סעיף 14 לחוק מגן על פרסום, שהוא של דברי-אמת. האמת, נפסק, היא לא מה שנחזה בעת-הפרסום שהוא אמת כי אם מה שהוא, לפי תמונת-המציאות האובייקטיבית, אמת (דנ"א 2121/12 דיין-אורבך הנ"ל, מעמ' 710). ברם, בפרסומו של דבר-אמת לא די. הוראת-החוק מחייבת, עוד, כי יהא בפרסום "ענין ציבורי". יסוד זה אינו מתייחס לדבר-מה, שהוא מסקרן או מעניין לפי תוכנו. אלא, בלשונה של כבוד הנשיאה דורית ביניש, "עניין ציבורי" ייחשב עניין שידיעתו ברבים רלוונטית להגשמת מטרה ציבורית או שיש לציבור תועלת בידיעה לגביו – אם לצורך גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חייו" (ע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו(2) 607, 621 (2002)). במקום אחר הוסבר כי נדרש שהפרסום יהא של דבר, שיכול להעמיד תועלת לציבור ושיש לציבור ענין בקיומו של שיח לגביו. נפסק:

"האמת לבדה לא די בה כדי להצדיק הפגיעה בשם הטוב וזו תזכה להגנה רק אם תצמח לציבור תועלת ממנה. מדובר בשתי חוליות שלובות בקשר בל יינתק: לא תינתן הגנת הסעיף לפרסום עובדתי שגוי, שכן גם אם נוגע הוא לסוגיה בעלת חשיבות ציבורית, אין עניין בקיום דיון על בסיס עובדות שגויות, ומנגד, לא תינתן הגנה לפרסום שהוא אמת לאמיתה אם אין עניין בקיום שיג ושיח ציבורי לגביו, שאז אין הצדקה 'לספוג' את הפגיעה בשמו הטוב של אדם" (ע"א 10281/03 קורן נ' ארגוב, בפסקה 11 לפסק-הדין (פורסם באתר הרשות השופטת 12.12.2006)).

הלך-רוחו של המפרסם אינו מענינה הישיר של הגנה זו שבחוק. פרסום של דברי-אמת, שיש בידיעתם תועלת לציבור, עשוי להיות מוגן מפניה של אחריות בלשון-הרע אפילו כל כוונתו של המפרסם הייתה לפגוע, באמצעותו של הפרסום הזה, באחר. בהשאלה, ההולכת אחר הרמוניה נדרשת בין הוראותיו השונות של החוק, יפים לכאן, בשינויים המתחייבים, דברים שכתב כבוד השופט אהרן ברק בקשר להגנה אחרת שבו:

"מה הדין, אם עצם [הפרסום] נעשה מתוך רצון לפגוע? במקרה זה מונע [המפרסם] על-ידי מוטיב מרושע, אך דברי [הפרסום] עצמם אמיתיים הם. התעמוד ל[מפרסם] ההגנה הקבועה בחוק? נראה לי, כי התשובה היא בחיוב, והיא מתבקשת ממטרת ההגנה עצמה, הבאה [לקדם את ענינם של] בני ציבור. לעתים קרובות למדי לא נעשה [הפרסום] מתוך מטרה נעלה אלא מתוך מטרה של פגיעה. גם אם הגורם המניע את [המפרסם] אינו [חייב] אלא נקמה או שנאה או כיוצא בהם, עומדת ל[מפרסם] הגנת החוק" (ע"א 788/79 ריימר נ' עיזבון המנוח רייבר, פ"ד לו(2) 141, 149 (1981)).

16. היסוד, בלעדיו אין, של תועלת חברתית בפרסום שזור כחוט השני בפרק השלישי לחוק איסור לשון-הרע וכותרתו: "פרסומים מותרים; הגנות והקלות". הוא מצא, על כן, את דרכו גם אל סעיף 15 אשר מגן על פרסומים, שיש בהם תועלת שכזו, אפילו הם לא היו של דברי-אמת. דרישת-החליפין היא כי המוציא לאור של פרסומים כאלה פעל בתום-לב. בתוך כך נפסק, כי די בתום-לב לגבי תוכנו של הפרסום, להבדיל ממטרתו: "הזדון ותום הלב אינם מכוונים לאותה מערכת עובדות עצמה. הזדון מכוון למטרת [הפרסום]; תום הלב מכוון לתוכן [הפרסום]. אין כל סתירה פנימית בין תום-לב באשר לתוכן וזדון באשר למטרה" (שם, בעמ' 150). במלים

פשוטות, גם פרסום, שנעשה בכוונה לפגוע, אם יש בו תועלת לציבור, עשוי לזכות לאיזו מן ההגנות שבסעיף 15. כוונה לפגוע, לעצמה, לא די בה לשלילת-היסוד של תום-לב.

הדרישה לתום-לב עשויה, אפוא, להיקרא אחרת בכל מערכת נסיבות נתונה, כשפרטיו המסוימים של העניין – מיהותו של המפרסם, מהותו של הפרסום ומרכיביה של התועלת הציבורית שבו – צרים לה גוף ומראָה. "תוכנה המדויק של דרישת תום הלב", כתב כבוד הנשיא גרוניט, "אינו זהה ביחס לכל חלופה. פירושה נעשה בהתאם לאינטרסים שלשם הגנתם נוצרה כל חלופה וחלופה. חובת תום הלב מערבת אלמנטים סובייקטיביים ואובייקטיביים כאחד" (דנ"א 2121/12 דיין-אורבך הנ"ל, בעמ' 733).

17. לעוסקים בתקשורת גזר המשפט את תום-הלב לדמותה של עבודה עיתונאית הגונה ואחראית. בעיתונאות אחראית, כפי שזו מכוונה בפסיקתנו, "מצאה ההלכה הפסוקה משפן לאמות-המידה ההתנהגותיות, הנדרשות מן המפרסם. זהו מקומן של הציפיות מן העוסקים בעשייה עיתונאית. רשימתן אינה סגורה. היא מונה, בייחוד, מרכיבים של בדיקת-המידע ואימותו; של הצגתה של תמונה עובדתית מדויקת, מלאה ובלתי מסולפת; של דבקות באמת ושל הקפדה בכללי-האתיקה לעיתונאים]; [של] דרישה להתבסס על מקורות מהימנים ורציניים; ניסיון להצליב מידע ולהביאו מפיו של יותר מגורם יחיד; נקיטה של מאמץ סביר לבדיקת-אמתותו של המידע קודם לפרסומו; הימנעות מפרסומו של מידע בידעה כי איננו אמת; הבחנה בין מידע מובהק לבין השערות או חשדות; הבחנה בין עובדה לבין דעה; הימנעות מהטיה או מסילוף של המידע המפורסם; הבאתה של תמונת-נתונים מלאה ומדויקת ככל הניתן ופעולה לשם קיומה של החובה העיתונאית ולא מתוך מניע זר לזו" (ת"א 54653-02-14 אגודת העיתונאים הנ"ל, בפסקה 24 לפסק-דין). "ההגנה", הטעים כבוד הנשיא, "תינתן רק לפרסומים זהירים ואחראיים ויהוו מחסום מפני עיתונות שלוחת רסן" (דנ"א 2121/12 דיין-אורבך הנ"ל, בעמ' 723).

"פרסום החורג מתפוצת הנמענים שכלפיהם קמה החובה [לפרסמו], לא יוכל לזכות להגנה לפי סעיף 15(2) לחוק", הטעים בית-המשפט העליון (שם, בעמ' 720). בזאת נקבע מקומה של ההגנה על הפרסום העיתונאי בין כתליו של [סעיף 15\(2\)](#) לחוק ומורה:

"15. הגנת תום במשפט אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה לב טובה אם הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(1) ...

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה

הפרסום הטילו עליו חובה חוקית,

מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

(12-3) "...

חשוב מכך, בקביעה שיפוטית זו ניטעו שורשיה של ההגנה של "עיתונאות אחראית" בחובתו המקצועית והאתית של העוסק בעיתונאות ובכלל זה בחובתו לפרסם, כראוי, מידע שהגיע לידי או שהוא איתר. הוסבר: "מבין החלופות השונות [שבסעיף 15 לחוק](#), ההגנה המתאימה ביותר לדיון במקרה כזה היא הגנת חובת הפרסום, הקבועה [בסעיף 15\(2\) לחוק](#). [ה]סעיף מתייחס למצבים שבהם חלה על אדם חובה לפרסם פרסום, העלול להתנגש עם האיסור על לשון-הרע. הגנה לפרסום, שנעשה כדי למלא חובה, [נועד]ה למנוע קונפליקט זה ובכך להבטיח כי תקום חובת הפרסום. עצם הטלת החובה מלמדת על ההנחה כי הפרסום ישרת ערכים ואינטרסים אשר החברה מכירה בחשיבותם ובנחיצותם... מעבר לכך, ככל ההגנות שבחוק [איסור לשון הרע](#), מבטאת הגנת חובת הפרסום את נכונותו של המחוקק ליתן משקל יתר לחופש הביטוי בנסיבות מסוימות. הגנת חובת הפרסום באה להבטיח לא רק את טובת הפרט, בכך שהיא חוסכת ממנו קונפליקט בין החובות המוטלות עליו, אלא גם את טובת הכלל ואת קיום האינטרסים העומדים בבסיס החובה לפרסם" (דנ"א [2121/12](#) דיין-אורבך הנ"ל, מעמ' 719).

18. הדרישה הכפולה, שמציב [סעיף 15\(2\)](#) – קיומה של חובה עיתונאית ומלוויה בתום-לב, שורגת זה בזה שני יסודות קרובים והם שני פנייה העיקריים של מלאכת-העיתונאות: החופש לקיים עיתונאות עצמאית ובלתי תלויה והחובה לעשותה בהגינות ובאחריות. היא קושרת זו בזו שתי תכליות – הכרה בזכותו של העוסק בעשייה העיתונאית והכרה בענינו של הציבור בקיומה של עיתונאות ראויה. יסודות אלה מלווים, במידות ובדגשים משתנים, את העשייה העיתונאית בכל שלביה. הם תקפים למן הרעיון הנובט לעשייתו של פרסום עיתונאי, דרך מלאכת-התחקיר, איסוף-המידע ובדיקתו וכלה בשלב הפרסום עצמו (ולעתים גם לאחוריו). בכל אחד מן השלבים הללו נבחנת התנהלותו של העוסק. כל "פרסום", במובנו שלפי הסעיף השני לחוק איסור לשון-הרע, נבדק לפי החוק, גם אם מקורו בשלב קודם למוצר העיתונאי המוגמר.

19. בכל אחד מהשלבים מיושמים הדינים של לשון-הרע לפי מהותו של העיסוק, לפי תכליתו ולפי מאפייניו. אין דינן של חובות-העיתונאי בשלב הראשוני של בדיקת-חומרים כדין אלו שבשלב-איסוף ומקל וחומר עם הוצאתו לאור של המוצר המוגמר. בשלב האיסוף

והבדיקה עלול העיתונאי שלא לדעת, כל צורכו, אם המידע שהוא מביא באזוניהם של אחרים – למשל מקורות, למשל גורמים שתגובתם התבקשה – הוא דבר-אמת; אם מבוסס הוא דיו; שמא אינו אלא ברווז או חצי-ברווז ("canard a moitie"); שמא אין העיתונאי אלא כלי-משחק בשירותם של אינטרסים אשר בינם לבין חופש-העיתונאות אין מאום ושמא – גרוע מכל אלה – אין הוא אלא "עט להשכיר" בשליחותם של בעלי-ענין זר. עובר לפרסום, לעומת זאת, הציפייה היא כי הוא ידע להשיב על השאלות הללו; הגם שלעתים אין הדבר מתברר אלא לאחר הפרסום, או-אז תשמיע החובה העיתונאית העמדה של דברים על דיוקם ולו בדיעבד. בכל אחד משלבי-המלאכה עשויה עיתונאות אחראית להשמיע מאפיינים שונים, מידה אחרת של התנהלות והיבטים אחרים של אתיקה מקצועית. ובכל זאת – בכל אחד מן השלבים נוכחת הדרישה לעיתונאות אחראית ועמה – שאלת החלטה או אי-החלטה של אחריות בעולת-הוצאתה של לשון-הרע.

20. ההגנות שלפי [סעיפים 14 ו-15\(2\)](#) אינן זהות. ברם אין הן מוציאות זו את זו. הן מקיימות קשר משלים. יש להן מן המשותף, בפרט במישור-התכליתי. "תיתכן זיקה בין ההגנה של אמת-הפרסום לבין הגנת העיתונאות האחראית", נכתב. "אם תוכנו של פרסום הוא אמת ויש בו ענין ציבורי, רב הסיכוי כי פרסומו מתיישב עם המרכיבים של 'חובה' עיתונאית לפרסם ועם תום-לבו של המפרסם. ברם נקיון-הדעת המשפטי משמיע הבחנה בין שתי ההגנות הללו. גם במקום, שבו לא תקום ההגנה של עיתונאות אחראית, עשוי העיתונאי ליהנות מזו של אמת-הפרסום אם התקיימו יסודותיה. בדומה, פרסום שקשה להוכיח את אמתותו (אך ידוע כי איננו שקר) עשוי לזכות בהגנתה של 'עיתונאות אחראית'. יתרונה של הגנה זו הוא במתן כלים נוספים, זולתי שאלת-האמת, בידי-עיתונאים להגן על פרסומים שפרסמו" (ת"א [54653-02-14](#) אגודת העיתונאים הנ"ל, בפסקה 33 לפסק-דין. הסוגריים העגולים הם במקור).

הזכאים הנתבעים להגנות שבחוק?

21. לשאלה כלום ראוי כל אחד מהנתבעים, בתורו ולפי המאפיינים של התנהלותו, לאיזו מן ההגנות שבחוק איסור לשון-הרע, ובפרט לאיזו מאלו שלפי [סעיפים 14 ו-15\(2\)](#) לחוק, מצאתי את עצמי נאלץ להשיב בשלילה. שלילה גמורה היא. אפילו ספק קל, שהתעורר בלבי לאחר דיון-ההוכחות בשאלת-אחריותה של נתבעת 3, נסתלק בלבי שוב עם קריאה שלמה של חומר-הראיות ועם ניתוחן של התשובות בחקירה הנגדית. לדעתי, הראיות מתיישבות עם המסקנה כי איש מהנתבעים לא פעל, לאמתו של דבר, בגדרי-החליפה הצרה והמהוגנת, שהוא תפר לעצמו לקראת-הדיונים בהליך זה שלפני. נתבע 2 לא פעל, כל עיקר, כעיתונאי. עשייתה של נתבעת 3 לא צמצמה את עצמה לזו של עובדת זוטרה במשרד ל"ייעוץ-תקשורת", שאין לה דבר וחצי דבר עם מה שהוחלט, בכוונת-מכוון, לחולל לתובעת.

22. שורה ארוכה של טעמים מצויה ביסודה של מסקנתי זו. אביאם לפי סדר. ראשון הוא מהותן של הפעולות, שנעשו (ושלא נעשו) בידיו של כל אחד מן הנתבעים. נתבע 2 לא ערך תחקיר לשם פרסומו של תוצר עיתונאי. לפניו של בית-המשפט לא הונח, בשום ראייה שהיא, ולו זנב של תחקיר כזה. לא הוצגה לי ולו טיוטה של הצעת-תחקיר או של קווים לדמותו של תחקיר. לא הוצגו לבית-המשפט ולו ממצאים ראשוניים מתחקיר שכזה. מקל וחומר הוא, שלא הוצגה ולו ראשית-ראשונה של מוצר עיתונאי. בכל החומר, שצירף הנתבע בראיותיו, אין שום עקבות, שתחקיר וכוונה לערוך כתבה בעקבותיו, על כורחם היו מותירים. "אני חושב שביצעתי הכנה ראויה בנושא חשוב", כתב הנתבע בפסקה 43 לתצהירו, אך שום מרכיב של הכנה כזו לא הוצג לבית-המשפט.

אף לא סופק הסבר, מניח את הדעת, לשאלה כיצד זה מאום לא התקרב אפילו לראות אור באיזה כלי-תקשורת שהוא. התשובה ולפיה הנתבע החליט לגנוז את תוכניותיו בשל הגשתה של התביעה נגדו אינה משכנעת. מדוע זה ייגנוז תחקיר-אמת, המכוון לשרת מטרה חברתית ראשונה במעלה, שהיא גם קרובה מאד ללבו של הנתבע כפי שהעיד הוא על עצמו, רק מפני שהיה מי שתבעו בלשון-הרע? כל שידע הנתבע לומר הוא: "לאור תיקון התביעה והגשתה כנגדי – העדפתי שלא לקחת את הסיכון" (שם, שם). באולם-הדיונים פינתה עצמה נחרצות זו לתשובה מסויגת יותר. "התביעה הזאת עצרה אותך? זה מה שאתה רוצה להגיד?", נשאל הנתבע, והשיב: "בוא נגיד שהיא לא עודדה אותי" (פרוטוקול, בעמ' 53, ש' 30-31). דא עקא שהתביעה, זאת אבאר אני, הוגשה במקורה נגד גב' אופמן לבדה. הנתבע לא היה חלק מרשימת-הנתבעים המקורית בה. שום קרב לא ריחפה אז מעל ראשו-הוא. רק שבעה חודשים לאחר מכן תוקן כתב-התביעה ונוספו בו נתבעים 2 ו-3. לבית-המשפט לא הוצגה שום פעולה של "תחקיר", שנעשתה בתוֹך. למען-האמת, הפעולה האחרונה אשר עולה מן החומרים, שהוצגו לבית-משפט זה – שליחתן של הודעות-הדוא"ל לתאגידים – נעשתה אף קודם שהוגשה התביעה המקורית.

23. אחד ממאפייניו של תחקיר מקצועי בנדון נדרש היה להיות – לא ניתן לחלוק על כך – פנייה לרשויות-המדינה, העוסקות בנושא של מחזור של פסולת אלקטרונית. אלה הם, בפרט, המשרד להגנת-הסביבה ומשרד-הביטחון בעניינים שבתחומו. מסתבר, שאיש מעורכי-ה"תחקיר" לא פנה אל הגורמים הללו, עם ההחלטה לערוך "תחקיר" ובסמוך לפנייה אל לקוחות-התובעת. "פניתי", מחה הנתבע בחקירתו, "גם יש לי שיחה מוקלטת איתם [עם המשרד להגנת-הסביבה], צירפנו אותה, לא? גם ביקשתי מהילה [אופמן] שתדבר איתם" (פרוטוקול,

בעמ' 49, ש' 27 וש' 34). אלא שלא זו בלבד, ששום שיחה או תמליל של שיחה כזו לא הוגשו לבית-המשפט; אלא שלראשונה הנחה הנתבע את גב' אופמן לפנות לרשויות-המדינה רק לאחר הגשתו של כתב-התביעה נגדה ובו ביום, שהתקבל אצלה כתב-התביעה הזה בחודש ינואר של שנת 2019 (שם, בעמ' 5, ש' 24-37; עמ' 6, ש' 2 נספח 17 לתצהירו של נתבע 2). "לאחר סיום העבודה, ב-9.1.19", היא הטעימה בעדותה, "ביקש ניק שאתקשר לדובר השר להגנת הסביבה" (פסקה 14 לתצהירה). גב' אופמן לא מילאה את ההנחיה הזו אך הנתבע לא עשה דבר. הוא לא עמד על קיומה של הנחיתו. הוא לא הפעיל אדם אחר לביצוע-הפנייה. הוא לא פנה בעצמו. אכן, לבית-המשפט לא הוצג תוכנה של פנייה אל איזו מרשויות-השלטון וממילא לא התייחסות מאת איזו מאלו.

כשנשאל על כך ביטל הנתבע את מי, שאינו מבין כמותו במקצוע העיתונאות: "ככה לא עובדת עיתונות", הוטח בבא-כוחה של התובעת, "אני צריך עכשיו לפני כל בדיקה של כתבה לבקש אישור ממשלתי? זה לא הגיוני מה שאתה אומר. אתה פשוט לא יודע איך העיתונאים עובדים. אתה אומר לי איזה פרקטיקות שהן לא קיימות" (שם, בעמ' 50, ש' 1-6). בית-המשפט, שמבין דבר-מה בפרקטיקת-מסירתה של עדות-אמת לפניו, מצא בלתי-סביר כי בדיקתם של חומרים לתחקיר לא תעבור בפנייה, כנה, אל המשרד להגנת-הסביבה.

24. מה שכן הוצג לבית-המשפט היו שניים: ה"תסריט" לשיחות-הטלפון, שכתב הנתבע וההנחיות לגב' אופמן ליצור קשר עם לקוחות של התובעת. הנתבע חזר והסביר זאת ברצון לבדוק מי מאותם תאגידים יוכל לספק לו מידע, "קצה-חוט" בלשונו, להעמקתו של התחקיר הנטען. "המטרה", העיד הנתבע, "הייתה לראות האם יש לנו איזשהו מידע נוסף שהחברות, שמתקשרות עם תאגידי מחזור, האם יש להן איזשהו סיפור המשך, 'פולו-אפ' שאפשר לעשות לתחקיר ששודר בערוץ 12 [ב]בעוד מקומות. זה אומר שאתה פונה לחברות, אתה אומר להן: 'אוקי, ראיתם את התחקיר הזה אני מניח?' (שם, בעמ' 42, ש' 14-20). "לדוג", המשיך הנתבע ומצה, "לדוג קצה חוט לאינפורמציה לתחקיר המשך" (שם, שם, בש' 35).

דא עקא, שמטרה מוצהרת זו אינה מתיישבת, כל עיקר, עם אופן-הפנייה לתאגידים הללו; עם מיהותם של האנשים, שעמם שוחחה גב' אופמן ועם הדברים, שהיא הונחתה לומר ולבקש. על-פי תסריט-השיחה ולפי דיווחיה, לאחר מעשה, של המתקשרת על תוכן של השיחות, נהיר כי מי, שסיפק את המידע הייתה היא לתאגידים, שאליהם היא התקשרה ושלחה הודעות, ולא להפך. ברי כי כל מהותה של השיחה הייתה פרישתו של המידע השלילי על אודותיה של התובעת, בהרחבה ובאורח ממוקד לפניהם של לקוחותיה.

בהנחית-הנתבע לא חיפשה גב' אופמן אנשים לשוחח עמם. היא לא ביקשה מישוהו, שייאות לספק לה מידע. היא התקשרה, ישירות, אל הגורמים הרשמיים בחברות, רובם ממשרדיהם של המנהלים הכלליים, הטיחה במ את ממצאי-התחקירים של "חדשות 12" ושל "הפורום" ואף טרחה לצרף להודעות שבכתב את מכתב-ההתראה, ששיגר האחרון ללקוחות-התובעת. "לבקש בשיחות טלפון את המנכ"ל/הבעלים", הורה הנתבע מפורשות (הנספח הרביעי לתצהירה), בכוונה את חיצו ישירות אל מי, שעומד בראש התאגיד ולא אל איזה גורם, שיסכים לשמש לו "מקור" למידע נוסף. "הנתבעים", קבל מנהל-התובעת בעדותו, "עמדו בקשר מול הלקוחות שלנו", העבירו וידאו ש[הלקוחות] קיבלו את זה והעבירו את זה להנהלות והעבירו את זה למנהלים[.]. [הם] וידאו, שכל בעל תפקיד, רלוונטי ולא רלוונטי, יקבל את המכתב הזה שחתום עליו ה'פורום'... הנתבעים התבססו על הנייר הזה כבסיס לבקשה של לפנות ללקוחות שלנו, שאנחנו בעצם חיים מהם, לבוא ולהגיד להם: 'חבר'ה, אתם בהתקשרות עם גוף עברייני, תעזבו אותו או שתנקטו כנגדו הליכים'" (פרוטוקול, בעמ' 13, ש' 15-17 וש' 33-30).

הנתבע לא ערך לעצמו רשימה של תאגידים, שאפשר יהא לגייס מי מאנשיהם כמקור לאיסוף-מידע או לקבל מהם מידע בכל דרך אחרת. תחת זאת, הוא קיבל לידי מן המוכן רשימת-תאגידים לפנות אליהם, בהנחייתו של מי, שנהיר כי עמד מאחורי-הקמפיין הזה. "המקור הפנה אותי לרשימת חברות שמהן אפשר לדוג פולו-אפ", טען הנתבע (שס, בעמ' 47, ש' 17-18), כאילו אותו "מקור" נטל בעצמו חלק במלאכת-ה"תחקיר" המיועד. את התמיהה הברורה ביקש הנתבע ליישב בתירוץ הקלוש הבא: "המקור הביא לי מידע ואני, כשאני מתנהל עם מקור, אני מתנהג איתו בכבוד, נותן לו את הכבוד הראוי בשביל שהוא ישתף איתי פעולה. ואם הוא, בשבילו משהו חשוב, בשבילי זה... לי זה לא נראה לי כזה משמעותי למי יפנו קודם, למי יפנו אחר כך" (שס, בעמ' 49, בש' 16-19). אחר כך התברר כי "המקור" הוסיף וניסח בעצמו את נוסח הפנייה בדוא"ל ללקוחות-התובעת, שהכתיבה נתבעת 3 לגב' אופמן (הנספח השמיני לתצהיר-אופמן). "המקור עוזר לך בהרבה מאוד דברים, גם בלנסח, כן", לימד הנתבע את הנוכחים שיעור בעיתונאות (פרוטוקול, בעמ' 58, ש' 15-16).

המישורים היחידים, שבם נשאלו לקוחותיה של התובעת שאלות בשיחות-הטלפון ובהודעת-הדוא"ל, היו אלה של וידאו-ידיעתו של המידע השלילי על אודותיה של התובעת; הטחת-האשמות בתאגידים ודרישות בקשר לעתיד-יחסיהם עמה. "הפורום לישראל ירוקה דורש במכתב לפעול באופן מידי כנגד התופעה. איך אתם מתכוונים לפעול בנושא?"; "איך לכם אחריות מול תושבי מדינת ישראל ובריאותם?"; "האם מכתב[ן-ההתראה] הועבר לידיעת

מחלקת הקיימות של הארגון?"; האם בדעתכם לתת גילוי ציבורי למשקיעים על קבלת המכתב האמור? (הנספח השישי לתצהיר-אופמן). התסריט לא הותיר מקום לספק בדבר-כוונתו של יוצרו, כשמיד לאחר השאלות הללו באו בו דברים, שלא ניתן לקרוא אלא כאיום או כהפחדה: "גובה הקנס הפוטנציאלי אם יוטל על היבואנים [לקוחותיה של התובעת] הינו כ 6 מיליון ש"ח".

ההודעות בדוא"ל נפתחו אמנם וגם הסתיימו במשפט: "אבקש לקבל את תגובתכם בנושא". אלא, שתגובה נוהגים לבקש לאחר ביסוסם של ממצאים ולו לכאורה של תחקיר, המערב את המגיב; ולא כבסיס לבחינת-קיומו של מידע מספיק לתחקיר כזה או כפתיון בחכה, המבקשת "לדוג" מקורות. שוב באו, בהודעות-הדוא"ל, אזהרות בדבר מכתב-ההתראה שנשלח, החובה לגלותו לציבור-המשקיעים והקנס הכספי הגבוה אשר רובץ לפתחו של מי, שיוסיף לעשות עסקים עם התובעת.

כלום כך פועל עיתונאי, המבקש לגייס לצדו מקורות מן הארגון? כלום כך פועל מי, שבודק אם יש די מידע לפרסום-המשך? שמא כך, בדיוק, פועל מי שמבקש לוודא, עד תום, כי המידע השלילי, המיוחס לתובעת, מובא לידיעתם המלאה של לקוחותיה ועמו גם איום בדבר-תוצאותיו של המשך-הקשר עם התובעת: קנס כספי גבוה, הרתעתם של משקיעים, פגיעה במעמדו של התאגיד, סיבוכו אל מול הדרישות מדיני-התאגידיים הציבוריים ופגיעה בשוויין של האחזקות בו? לדידי, אין האמור יכול להשתמע לשתי פנים. כל מה שהוצג לבית-המשפט הוא הטחה של מידע שלילי, על אודותיה של התובעת, בלקוחותיה. לא יותר ולא פחות.

25. לאלה היתוספה העובדה העגומה כי כל אחד משני הנתבעים, בתורו, בחר שלא להעיד אמת לפניו של בית-משפט זה. התשובות בחקירה הנגדית היו, לדאבוני, מיתממות, חמקניות ומסתירות טפח וגם טפחיים. על אף מאמצי הכנים, לא עלה בידי לקרוא אחרת את פרוטוקול-הדיון משיבת-ההוכחות, הן בענינו של נתבע 2 והן בזה של נתבעת 3. כך, לשאלה הפשוטה והתמה: "אתה החלטת לעשות תחקיר?" השיב הנתבע – אדם נבון – חזור ושנה כלהלן:

"בא-כוח התובעת: אתה החלטת לעשות תחקיר, נכון?"

הנתבע: אוקי. מה השאלה?

בא-כוח התובעת: אתה החלטת לעשות תחקיר?

הנתבע: לא הבנתי את השאלה.

בא-כוח התובעת: האם החלטת באירועים מושא התביעה לעשות

תחקיר?

הנתבע: אתה אומר אם הרעיון הגיע ממני ישירות?
 בא-כוח התובעת: אני שאלתי שאלה: האם אתה החלטת לעשות
 תחקיר?
 הנתבע: אני לא מצליח להבין את השאלה" (פרוטוקול,
 מעמ' 40, ש' 36).

בית-המשפט מצא את עצמו נדרש לבאר את השאלה, אלא שתשובה נתקבלה ואינה
 קשורה למה שנשאל:

"בית-המשפט: אדוני, אתה ראית, לא חשוב מי הראה לך,
 ראית סיפור והחלטת, שזה סיפור שכדאי
 לעבוד עליו?
 הנתבע: זה סיפור שקודם כל אקומיוניטי [התובעת]
 כבר ב-2015 פנ[תה] אלי עם משהו דומה,
 הלקוח[ה] שלך [של בא-כוח התובעת]. אני
 עיתונאי-סביבה וזה גם מה שהכי אהבתי
 לעשות, אני מ-2007 מכיר את הנושא, אף
 אחד לא חידש לי בנושא. זה לא איזשהו
 משהו: 'וואו, גיליתי משהו שלא הכרתי'"
 (שס, בעמ' 41, ש' 6-13).

הנתבע נקלע למצב מביך זה משום, שהוא חשש כי השאלה הבאה תהא כלום היה מי,
 שהנחה אותו בפעולותיו. הוא אכן נשאל על כך. תשובותיו, החמקניות, דיברו גם הן לעצמן:

"בא-כוח התובעת: אתה החלטת עצמאית לעשות תחקיר בנושא
 הזה, או שקיבלת הנחיה לבצע, או שפנו אליך
 לעשות תחקיר?
 הנתבע: דבר ראשון, זה לא פעם ראשונה שאני מתעסק
 בפסולת אלקטרונית.
 בא-כוח התובעת: האם אתה החלטת, באופן עצמאי, עלה לך
 רעיון, אמרת: 'אני רוצה לעשות תחקיר'? או
 שמישהו פנה אליך ואמר לך: 'תעשה תחקיר'?

הנתבע: ברגע שקיבלתי מידע ממקור, שבנוסף לכתבה ששודרה בערוץ 12 וגם הייתה כתבה בידיעות ומעריב, אני לא זוכר אם זה היה גם אחרי או לפני, אבל ראיתי כמה כתבות בנושא וגם פנה אלי מקור, אז אמרתי: 'אוקי, בוא שוב נחזור לנושא הזה, לא פעם ראשונה שאני מתעסק בו, בוא שוב נחזור אליו'.

בא-כוח התובעת: זאת אומרת: הייתה החלטה שלך לעשות את התחקיר? לא מישוהו פנה אליך, אמר לך: 'תעשה תחקיר בנקודה הזאת?' אני מחכה לתשובה כבר 5 דקות.

הנתבע: זה כבר לא הפעם הראשונה שאני מתעסק בנושא הזה. בנושא הזה, ספציפי, מתי, שוב התחלתי להתעסק בנושא הספציפי איתכם, זה כן, כשפנה אלי מקור וכשראיתי את הכתבה וזה קרה ביחד באותו הזמן.

בית-המשפט: זה היה ביוזמתך, אדוני, או ביוזמה של מישוהו אחר? זו הייתה השאלה.

הנתבע: הפנייה הראשונה הייתה ביוזמה של המקור שלי. בפעם הזאת, כן.

בא-כוח התובעת: מה הייתה מטרת התחקיר?

הנתבע: איזה תחקיר? שלי? (שס, בעמ' 41, ש' 37-

14).

אין לטעות: הנתבע לא השיב כך משום, שהוא חשש מחשיפתם של מקורות עיתונאיים. לאורכה של החקירה הנגרית הבהיר בית-המשפט, חזור והבהר לרבות בפסילתן של שאלות, כי יישמרו עקרונותיו של חיסיון-עיתונאי אשר בדין וכי הנתבע לא יידרש לגלות פרטים מזהים על אודותיהם של מקורותיו העיתונאיים. אלא, שלדאבונני שימשה התיבה "מקור" בפיו של הנתבע לא כאמצעי להגן על גורם, המספק מידע לתחקיר עיתונאי; כי אם כ"מלת-קסם" להסתרת-זהותו של מי, שלא אטעה אם אשער כי הזמין מהנתבע את הפעולות שנעשו.

לדאבוני, לא יכלתי למצוא קולע, לתיאור-התנהלותו של נתבע 2 במקרה שלפני, ממשפט שאמר הוא-עצמו באולם-הדיונים: "יש דבר כזה שנקרא עיתונאי, יש דבר כזה שנקרא כלי תקשורת, כל אחד יש לו את הסטנדרטים שלו" (פרוטוקול, בעמ' 40, ש' 3-4). לא עיתונאות ייקרא למלאכתו של הנתבע בפרשה זו, אף לא דבר-מה קרוב לכך. על זאת אוכל רק להצר.

26. האסטרטגיה, שנקטה ההגנה בענינה של נתבעת 3, הייתה בעיני קשה לא פחות. בניגוד לכל היגיון, שהרי הגשתה של תביעה כספית בת לא פחות מחצי מיליון שקלים הייתה אירוע משמעותי מאד בחייה, נתקפה הנתבעת קשיי-זיכרון עמוקים ואי-ידיעה מובהקת. יחד הוליכו אלה לצירורה – בעיני-עצמה בלבד – מי שחלקה בפרשה היה כה שולי עד כי אינה מצליחה לזכור דבר.

לשאלתו של בא-כוחה המלומד של התובעת נאלצה גב' ליטאי להודות כי הגשתה של התביעה נגדה, לראשונה בחייה ועוד בסכום כה גבוה, הייתה "אירוע מטלטל" (פרוטוקול, בעמ' 29, ש' 19). "ברחתי להורים", היא סיפרה בגילוי-לב (שם, בעמ' 34, ש' 28). הנתבעת הוסיפה והשיבה בחיוב לשאלה אם, בעת-הגשתה של התביעה, היא פעלה להתחקות על העובדות והיטיבה לזכור את שאירע:

"בא-כוח התובעת: אני מניח שעשית בדק-בית מהר על כל

האירועים שהיו. לאחר שקיבלת את

התביעה, ידעת מצוין בדיוק מה היה, כמה

היה ואיך היה.

הנתבעת: אוקי.

בא-כוח התובעת: האם כשקיבלת את התביעה, כל האירועים

האלה היו בפנייך, זכרת בדיוק מה קרה?

הנתבעת: ככל הנראה כן, לפני חמש שנים" (שם, שם,

בש' 21-30).

חרף כל אלה, בחקירה הנגדית ועוד קודם לכן בתצהיר העדות הראשית כמו לא נותר זכר לאותה ידיעה של אירועים. גם דברים, שמצופה היה מכל נתבע סביר כי ייבדקו עובר לעדותו בבית-המשפט מצאו, לבלי שוב, את מקומם בתהום-השיכחה. בחזרתה, שוב ושוב, לקשיים הללו שבזיכרון ובידיעה לא הוכיחה העדה, אלא, את החלטתה לעמוד לפניו של בית-משפט זה ולהשמיע דברים, שעדות מהימנה לא ייקראו.

ראשית התקשתה העדה לתאר את מהות-תפקידה ב"צור תקשורת", על אף שהיא עבדה שם במשך חודשים ארוכים. שוב ושוב היא עירפלה וביקשה להקטין את חשיבות-תפקידה באותה סוכנות: "הייתי יועצת תקשורת. לא יודעת, כאילו עשיתי, לא יודעת, כאילו מה עושים בתפקיד? ... אני בסך הכול עבדתי שם כלום זמן והייתי סופר זוטרה" (שם, בעמ' 26, ש' 13 וש' 18-17). לשאלותיו החוזרות של בא-כוחה של התובעת נאותה הנתבעת לספר מעט על עשייתה, אך זאת בקווים כלליים בלבד, בלי לחטוא חלילה בפרטים ובלי להזכיר במאום את מעורבותה בפרשה, המתבררת כאן:

"הנתבעת: כותבים תגובות לעיתונים, מדברים [עם] עיתונאים, בודקים, מייעצים אסטרטגית במידה ואנשים צריכים עזרה באיך להתמודד עם משברים או דברים כאלה... עבדתי כיועצת תקשורת במחלקה של ניהול המשברים ועבדתי, כאילו, זה היה התפקיד שלי... אני הייתי בקשר עם רוב העיתונאים, כמו שיועצים תקשורת, ניסיתי לדחוף כתבות או דברים כאלה, כאילו רעיונות" (שם, שם, בש' 13-15 ו-22-28).

הפרטים היו, בדיוק, מה שביקשה התביעה לדעת; אלא, שלדאבון-הלב, החל זכרונה של העדה בוגד בה:

"בא-כוח התובעת: תתארי לי מה היה התפקיד שלך באירוע הספציפי של התביעה.
הנתבעת: הצהרתי בדיוק על מה שהיה, אני לא יודעת להגיד לך. גם אתה מדבר איתי על משהו שקרה לפני 5 שנים, יותר.
בא-כוח התובעת: את לא זוכרת מה היה?
הנתבעת: לא. אני באמת באמת לא זוכרת.
בא-כוח התובעת: כשכתבת את התצהיר [של עדות ראשית] כן זכרת מה היה?"

- הנתבעת: תקרא מה כתוב בתצהיר. אני כותבת, מה שאני זוכרת זה מה שכתוב פה. מה שאני לא זוכרת זה לא כתוב פה. לא כתוב פה שום דבר על מה שעשיתי או לא.
- בא-כוח התובעת: אז את לא יודעת להגיד לי עכשיו, לספר לי מה היה תפקידך באירוע?
- הנתבעת: באמת אני לא זוכרת.
- בא-כוח התובעת: את לא זוכרת.
- הנתבעת: כאילו הייתי, לא זוכרת" (שם, בעמ' 27, ש' 39-24).

"תשאל אותי משהו ספציפי", היא הפצירה בבא-כוחה המלומד של התובעת כאילו שאלותיו ערטילאיות היו ורוחפות בענן, ומיד דאגה להבהיר: "לא זוכרת" (שם, בעמ' 36, ש' 4-3). את מכתב-ההתראה מאת "הפורום לישראל ירוקה" מצאה הנתבעת מקום להזכיר, רק כדי להבהיר כי אין היא זוכרת גם אותו:

- "הנתבעת: יש את המכתב הזה, אפילו תשאל אותי, שדיברתם עליו.
- בא-כוח התובעת: על איזה מכתב דיברנו?
- הנתבעת: על ה'פורום' משהו? אין לי מושג. אני לא זוכרת כלום, אתם צריכים להבין שעברו שש שנים, עברתי תשע עבודות מאז" (שם, בעמ' 29, ש' 14-11).

27. לחץ ניכר מצד-ההגנה כשהתבקשה העדה לספר, לכל הפחות, מי ב"צור תקשורת" הנחה אותה ומי שם ביאר באוזניה את מטרות-העשייה. "אזכיר שזה שאלות שכבר נשאלו בשאלון והיא השיבה שהיא לא מוסמכת [לומר] בשם החברה", נחלצה באת-כוחה המלומדת של הנתבעת לסייע (שם, בעמ' 28, ש' 8-9); כאילו נדרשה הסמכה לענות לשאלות בחקירה נגדית. כשבית-המשפט אפשר את השאלה התברר מה, שהוא לב-הענין (בלשון, החביבה על עורכי-דין, "יצא המרצע מן השק". אחר כתיבת-הדברים האלה שבתי וקראתי את הסיכומים ונוכחתי כי גם מקומה של זעקת הקוזאק הנגזל לא נפקד). "אני חתומה על סודיות מול החברה

שבה עבדתי", הטעימה העדה (שס, שם, בש' 12-13), ובית-המשפט תהה אם הוא-עצמו נעשה אי-פעם צד לאיזו הסכמה להסתיר מפניו מידע בהליך שיפוטי.

דומה כי מפעיליה של העדה יכלו רק לברך על כך, שאל מול ההתעקשות כי היא תשיב בכל זאת שבה העדה ונתקפה שיכחה: "אני אף פעם לא מקבלת [הסבר]. עבדתי כעובדת זוטרה, אני לא יודעת את המטרות וכל מה שאתה מדבר... אתה שואל אותי על דברים שנאמרו לפני חמש שנים, אני אומרת לך באמת ובתמים: אני לא זוכרת" (שס, שם, בש' 14-29). לא אמת, להתרשמותי, הייתה זו, גם לא תמים.

אינטנסיביות-העבודה, הוסף אז ונטען, הכבידה גם היא על זכרונה של הנתבעת: "היה לי מנהל שנתן לי הוראות ביום, 50 הוראות לכל מיני דברים שעשינו, אחד מהם זה היה, הייתי בקשר עם כל מיני עיתונאים לכל מיני צרכים, אז אחד מהם היה גם להיות בקשר איתו [עם הנתבע] (שס, שם, בש' 33-35). מה פלל אותו "קשר"? – את זאת כבר לא עלה בידי-הנתבעת לזכור: "בגדול משרדי תקשורת ועיתונאים עובדים בשיתוף פעולה... אתה יכול לשאול אותו [את הנתבע], אני לא יודעת" (שס, בעמ' 30, ש' 5 וש' 29); ושוב: "היה לי קשר עם ניק [הנתבע]. להגיד לך מה היה, מי היה, לא זוכרת" (שס, שם, בש' 37). "לא ראיתי, אין לי מושג. לא יודעת", חזרה הנתבעת ושיננה עד כי לבית-המשפט לא נותר, אלא, להיזכר בפרשנות של ימינו לדברים, הטובים במקורם, שהשמיע מותב-תלתא ידוע: איוואזרו, מיזארו וקיקזארו.

28. למרבה-הרווחה, הראיות שבכתב חיפו על היעדר זה של זיכרון. כפי שכבר ציינתי, בהודעת-דוא"ל מיום 24.12.2018 סיפקה נתבעת 3 – היא בעצמה – לגב' אופמן כתובת ייחודית של דואר אלקטרוני וסיסמת-גישה אליה. "המייל נשלח מהמייל המקצועי שלי לפי הכתובת", הודתה הנתבעת בחקירתה (פרוטוקול, בעמ' 31, ש' 20). בהסבר מפורט ברחל בתך הקטנה הנחתה נתבעת 3 – היא בעצמה – את גב' אופמן מה עליה לעשות בהמשכו של ה"תחקיר". מיד בהמשך צירפה נתבעת 3 – היא בעצמה – את נוסח ההודעה, שהתבקשה גב' אופמן לשגר בדואר האלקטרוני ללקוחותיה של התובעת, שלדאבונם החמיצו את שיחת-הטלפון המקדימה:

"רשימות – יש פה את המייל שלך מעודכן]. שימי לב יש עליו הערות שלי בכחול, טלפונים נוספים או מיילים שחשוב לדבר איתם. חשוב לחזור לכל ה-40 חברות שדיברת איתם אלו שרלוונטי כמובן, שלא ענו או אמרו שיחזרו ויש מספר לחזור אליו. יש פה נוסח של מייל לשלוח,

לשלוח מהמייל שפתחנו" (הנספח השמיני לתצהיר-אופמן. ההדגשות הוספו).

למשמע-השאלות, שלא איחרו להגיע, העלתה הנתבעת תהייה משל עצמה: "המייל הזה נשלח מתיבת המייל שלי. האם עשיתי 'send'? האם זה?". השאלה נותרה מנסרת בחלל-האולם, ומיד פנתה העדה לעסוק בהגדרות:

"בא-כוח התובעת: את זוכרת את זה? את המסמך הזה?
 הנתבעת: תגדיר: 'זוכרת'. כן, יש פה מייל שנשלח מהמייל שלי. להגיד לך אם אני זוכרת? לא יודעת, לא.
 [...]
 בא-כוח התובעת: אני קורא את המייל הזה ואני רואה שאת מפעילה את הילה [אופמן].
 הנתבעת: תגדיר: 'אני מפעילה אותה' (פרוטוקול, מעמ' 32, ש' 24).

כלשעצמי, לא מצאתי מורכבות מיוחדת בהגדרתם של מונחים אשר בסעיף 53 לפקודת-הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971: "ערכה של עדות שבעל-פה ומהימנותם של עדים הם ענין של בית המשפט להחליט בו על פי התנהגותם של העדים, נסיבות הענין ואותות האמת המתגלים במשך המשפט". אינני מאמין לנתבע, אשר הפעולות היחידות שנקט אינן מתיישבות, לשיטתי, עם עבודה עיתונאית. איני מאמין לנתבעת והליך זה, יחיד בחייה, של תביעה בסכום גבוה לא הצמיח אלא שוויון-נפש גמור ושיכחה מוחלטת.

29. מעורבותה של נתבעת 3 בהפעלתה של גב' אופמן עלתה גם מתכתובות-מסרוונים, שהוצגו לבית-המשפט. "דנית [נתבעת 3] תתקשר אליך", כתב נתבע 2 לגב' אופמן, "אחרי 19:30 לשיחת סיכום קצרה והנחיות למחר". יום-המחרת נועד להמשך-עשייתן של שיחות-הטלפון ללקוחות-התובעת אך נתבע 2 שב ופנה לגב' אופמן. הוא כתב: "תגידי, דנית שאלה אותי אם זה בסדר מבחינתך לעשות את יום העבודה השני, במקום מחר, ביום שני כדי שבינתיים יהיה זמן לאנשים לקרוא את המכתב שנשלח [מכתב-ההתראה של ה'פורום']. אמרתי לדנית שאבדוק מולך אם זה אפשרי והצעתי לה שבמקום זה נוסף עוד יום עבודה...". (הנספח השלישי לתצהיר עין-גל). "הי", פנתה נתבעת 3 לגב' אופמן ישירות ביום 19.12.2018, "אשמח לעדכון במיילך, זו דנית, או לפה: [זה המייל שלי], תעדכני שקיבלת" (שם).

לאורכה של הדרך הציג נתבע 2 – וגם על כך יעיד הכתוב – לפניה של גב' אופמן את הנתבעת 3 בכינוי: "הלקוחה". בתום, שאפיינ את התנהלותה וגם את עדותה לפניו של בית-משפט זה, הציגה גב' אופמן העתק מהתכתבות-מסרונים בינה לבין נתבעת 3 (הנספח הראשון לתצהירה). ברשימתם של אנשי-הקשר שלה, כעולה מאותה התכתבות, רשמה גב' אופמן את הנתבעת בכינוי: "דנית הלקוחה". היא לא עשתה כך סתם. "ניק אמר לי", היא העידה ולא נסתרה, "שהוא מעביר את הטלפון שלי ללקוחה, דנית. ניק אמר שהלקוחה צריכה להיות מרוצה, כך נוכל לעשות דברים בעתיד" (שם, בפסקה השמינית). "מדוע ניק הציג אותך בפני הילה כלקוח[ה]?", נשאלה גב' ליטאי בחקירתה הנגדית ושוב, כדרכה, היא לא השיבה אלא: "אתה צריך לשאול אותו" (פרוטוקול, בעמ' 35, ש' 11-12). כמו מאליו נמצאת שואלת/ת מה לנתבע, עיתונאי עצמאי שטרם שוחח עם כלי-תקשורת כלשהו על תחקיר שבכוונתו לערוך ועל כתבה שיבקש למכור להם, ול"לקוחות". מה, אשר לנתבעת 3 עצמה, ולרכישתו של שירות כלשהו מן הנתבע – שהרי את זאת, בדיוק, עושים "לקוחות"? אין זאת אלא כי שולחיה של הנתבעת רכשו, או שהתכוונו לרכוש, מן הנתבע את השירות, שהוא התאמץ להעמיד להם, בתקווה כי הם יסיפו ויימנו עם חוג-לקוחותיו גם בעתיד.

30. בתבונה רבה הוסיפו הנתבעים ונשאלו – בנסיבות-הענין אפשרתי זאת – מי נשא בהוצאות-התגוננותם מפניה של תביעה זו. "מי משלם את שכר טרחת עורך הדין שלך?", נשאלה הנתבעת והשיבה: "אני לא יודעת" (פרוטוקול, בעמ' 34, ש' 38-39). אוכל רק לקוות כי ידיעה תהא מנת-חלקה קודם, שהיא נפנית לשלם לתובעת את שאפסוק לסופו של פסק-דיני זה. "אני משלם את שכר טרחת עורכי דיני", מיהר, בתורו, הנתבע להטעים אך אז הוא נשאל: "קיבלת איזושהי התחייבות לשיפוי?". שוב נמצא לו מפלטו של עיתונאי הגון, כשהשיב: "השאלה אם זה תחת חיסיון מקורות שלי, שאני אמור לענות על זה או לא, אני לא יודע. אני חושב שזה עלול לחשוף מקורות שלי שלא הייתי רוצה לחשוף אותם" (פרוטוקול, בעמ' 58, ש' 19-28; עמ' 59, ש' 3). בית-המשפט לא חייב את הנתבע להשיב; ברם דומני כי מעטים הם העיתונאים, הזוכים להתברך במקורות כה מוצלחים, שלא רק מציידיים אותם במידע ואך מקרה הוא כי פוגע קשות בבעל-ענינם; עורכים עבורם תחקיר וגם מנסחים עבורם שאלות, אלא נושאים גם בעלויות, העלויות להיכרך בחשיפתה של התנהלות עגומה זו.

31. פרסומים אלה של הנתבעים, שניהם, לא שירתו ולא נועדו לשרת ענין ציבורי ראוי. הם לא נעשו בתום-לב. די בקביעה זו לשמוט את הקרקע מתחת לטענות-ההגנה; אך התמונה לא תהא שלמה אם לא אטעים כי, ממילא, דבר במרכיבהן העובדתיים של ההגנות הללו – אמת-

הפרסום וקיומה של חובה עיתונאית – לא הוכיחו הנתבעים לבית-משפט זה, אף לא ניסו להוכיח.

כל הגנה אחרת לא קמה, לרבות זו [שבסעיף 15\(4\)](#) לחוק איסור לשון-הרע: "הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד רשמי או ציבורי", שכן אפילו ייקבע – ואין הדבר נקי מספקות – כי הסמכתה של התובעת, לפי חוק, לעסוק במיחזור של פסולת אלקטרונית עושה אותה נושאת "תפקיד ציבורי", הרי ששום דעה לא הובעה בפרסומי-הנתבעים. היו אלו עובדות גרידא, שהוטחו כאמור בלקוחותיה של התובעת על מנת שיבולע לזו. לטענת-הגנה לפי [סעיף 15\(7\)](#) לחוק אין כל שחר, לא רק משום ששוב אין כאן "דעה", אלא שהנתבעים לא היו, כל עיקר, "ממונים" על התובעת והדברים מובנים מאליהם. לבסוף, גם הטענה לחסינות שלפי [סעיף 13\(5\)](#) לחוק – חסינות היא ולא הגנה – מוטב היה אלמלא ראתה אור. מאום אין בין התנהלותם של הנתבעים לבין תכליתה של חסינות זו ולבין קשת-המקרים, המרחיבה, שקבעה הפסיקה כי קולעים לגדריה של חסינות זו [\(ע"פ 364/73 זיידמן נ' מדינת ישראל, פ"ד כח\(2\) 620, 624 \(כבוד השופט צבי ברנזון\) \(1974\); רע"א 1104/07 עו"ד חיר נ' עו"ד גיל, פ"ד סג\(2\) 511, 532; 539-538; 543 \(כבוד השופט אליקים רובינשטיין\) \(2009\); ע"א 7517/17 גואטה נ' מיטלפונקט, בפסקה השלישית לפסק-הדין \(פורסם באתר הרשות השופטת 11.11.2018\)\)](#).

המסקנה העולה מן הדברים, ואין בלתי, היא כי אין הנתבעים ראויים להגנותו של חוק איסור לשון-הרע. אלו, לפי תכליתן, לא תוכלנה לפרוש עליהם את כנפיהן. אני מוצא כל אחד מן הנתבעים אחראי כלפי התובעת בעוולת-פרסומו של לשון-הרע.

32. כמעט סיום ויש עוד ענין אחד, שאפשר כי הטריד ובצדק את הקוראים: על תפקידו המרכזי של הנתבע במעשה-הדיבה הזה לא יכול, לפי המפורט לעיל, להיות חולק. קשה אפוא לחלוק על היותו נמענה הנכון של תביעה זו. אלא, שגם הנתבעת רחוקה הייתה מלהיות דג רקק. אף מול ההבנה כי היא, שכירה צעירה אשר ביקשה להתפרנס ופעלה בשליחותו של אחר (שאפשר כי מוסיף ועומד לימינה גם בשעה הקשה של בירור-הענין בבית-המשפט), עומד האלם המכוון, שגזרה היא על עצמה וההחלטה, שכנדמה גמלה בלבה, להותיר באפלה את זהותו של שולח זה.

עינינו ראו: התובעת לא ביקשה לתפוס בכף נתבעים ללא אבחנה. משנתברר לה כי גב' אופמן נפלה גם היא קורבן לאותו מעשה פסאודו-עיתונאי, הקדימה התובעת ומשכה את התביעה נגדה. נהיר כי אילו ידעה התובעת את זהותו של מי מביין שולחיה של נתבעת 3 והיה

אחראי להכפשה, היא לא הייתה מוסיפה ורודפת גם נתבעת זו. בעדותו, הטעים מנהלה של התובעת: "אנחנו תבענו אותה באופן אישי כי המידע שהיה לנו זה שהיא מעורבת באופן אישי בתהליך הזה... אם היה לנו הוכחה, מישהו יותר בכיר, גדול, ארגון, היינו תובעים אותו" (פרוטוקול, בעמ' 11, ש' 29-30; עמ' 23, ש' 4-5). ברם בהינתן העובדה כי גב' ליטאי בחרה שלא לשתף את התובעת במידע אשר, ללא ספק, מצוי ברשותה, לא נותר לתובעת אלא לכלול את שמה ברשימת-הנתבעים כאן – מי, ששלחה את ידה בפרסומה האסור של לשון-הרע בהפעילה את נתבעת 1 לעשות כן. מכל מקום, לא אלמן ישראל ונתבעת 3 העידה כי היא הודיעה למעסיקה שלעבר על התביעה נגדה וכי "יש לי כתב שיפוי" (שם, בעמ' 34, ש' 30-35).

הטעם

33. "סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע, שנינו ושכנו ושנינו, נוקב 'תקרה' של סכום, שאותו רשאי בית המשפט לפסוק לנפגע. שיעורו של הסכום הנפסק הוא עניין לשיקול דעתו של בית-המשפט. התקרה אינה יכולה להיות, מעשה שגרה, נקודת המוצא לתביעה. שמורה היא לאותם מקרים, המשקפים את הנסיבות החמורות ביותר העולות על הדעת בהוצאתה של לשון הרע" (ת"א (שלום תל אביב-יפו) 54910-09-19 מגן דוד אדום בישראל נ' מזרחי, בפסקה 39 לפסק-דין (פורסם במאגרים 3.9.2022)). המקרים הללו, שבהם קם צידוק לשאת עיניים אל התקרה שבחוק, אינם מקרהו של "אותו תובע דמיני, בנסיבות דמיוניות שלעולם לא תתרחשנה, בערכאה שטרם ישבה לדין ובימים, שעוד נכוננו לנו אך איש אינו יודע אימתי" (ת"ק (תביעות קטנות תל אביב-יפו) 31524-02-15 אבידור נ' פוני בי. זד. אם בע"מ, בפסקה השביעית לפסק-דין (פורסם במאגרים 15.6.2015)). אלא, נסיבות חמורות של הוצאה של לשון-הרע מצדיקות הגדלה של סכום-הפיצוי. זאת, כביטוי לשני עקרונות אשר ביסודם של דיני-הנזיקין: העמדתו של ניזוק במקום דומה, לפי הניתן, שבו הוא היה ערב-ההיזק והרתעה מפני הוצאת-דיבתו הנוספת ודיבתם של אחרים.

34. נסיבותיו של המקרה אשר לפני עברו רף גבוה של חומרה. אלו הן נסיבותיו של קמפיין מתוכנן ומאורגן, שתכליתו לפגוע בבית-העסק של התובעת ובקשר שלה עם חוג-לקוחותיה. מסע-תעמולה זה עבר במסירתו – ובוידוא-המסירה – של מידע שלילי בעליל על אודותיה של התובעת לגורמים מסחריים מן הבולטים בשוק, ולמספר רב של גורמים כאלה. זאת, שלא לשמה; אלא מתוך מניעים אשר בינם לבין טובתו של הציבור אין דבר וחצי דבר. הדבר נעשה בכמה אמצעים גם יחד: שיחות-טלפון, הודעות-דוא"ל וצירופם של פרסומים אחרים על אודותיה של התובעת. רבים מנמעניו של המידע התייחסו אליו בכובד-ראש. חלקם מצאו שיש מקום להעמיק ולהידרש לתוכנו. הכול נעשה, למרבה הקושי, באצטלה של "יעוץ-תקשורת

וחמור מכך – של "עיתונאות חוקרת" ומתוך ניצול-ענינה של החברה בישראל בקיומם החופשי של אלה. לא רק האינטרס הציבורי נפגע בשל התנהלות מעין זו. יש בה להשחיר את פניו של עיסוק בעיתונאות בכלל ואת מקצוע-העיתונות, על מאפייניו הייחודיים ועל כללי-האתיקה המיוחדים לו, בפרט.

חוששני כי, לאמתו של דבר, רק העובדה כי הנתבעים לא בדו את המידע הזה מלבם ולא טפלו על התובעת את מלואה של עלילה, היא נסיבה מקלה כאן. זו גם הסיבה, שלא נמצא צידוק עקרוני לפסוק לתובעת את סכומי-העתק, הנקובים בפסקה 26 לכתב-תביעתה המתוקן ושאותם, "מטעמי-אגרה", היא בחרה שלא לתבוע.

הנסיבות, המפורטות בהרחבה בפסק-דיני זה, עולות לדעתי בקנה אחד עם סכומה של התביעה והוא נמוך לאין שיעור מסכומה "היבש" של התקרה שבחוק. בכוחו של סכום-התביעה לשפות, במשהו, את התובעת על הפגיעה אשר ללא ספק זמם, מי שזמם, להסב לה. אזכיר כאן את עדותו של מנהלה הכללי, מר צחי עין גל, כי מחזור-עסקיה של התובעת בשנת 2018, היא העת הרלוונטית, "היה סביב עשרה מיליון ש"ח, תשעה, 12 [מיליונים]" (פרוטוקול, בעמ' 7, ש' 34). מר עין גל הוסיף והטעים: "בשוק שיש בו שני שחקנים, שני שחקנים גדולים, ברור לגמרי שכשאחד ייצא מהמשחק, כל השחקנים בארץ חייבים לעבור לשני" (שם, בעמ' 11, ש' 10-8). פסיקתו של סכום-התביעה תציב, כך יש לקוות, מעצור בדרכם של גורמים, עלומים יותר או פחות, המבקשים לפגוע, מטעמיהם, בפעולתו של גורם מסחרי, על אחת כמה וכמה והוא שחקן מרכזי בשוק דל-משתתפים. זהו סכום, המשקף את תגובתו הראויה של הדין על שהיה מי אשר סבר, כנודמה באמצעות "גב" שהעמיד לו אחר, כי ניתן להתייצב לפניה של ערכאה שיפוטית, להעיד עדות קשה-מכל-קשה ולהכביד, בכוונת-מכוון, על בירורה של פרשת-התביעה.

התוצאה

35. אני מקבל, במלואה, את התביעה נגד נתבעים 2 ו-3 ומחייבם לשלם, יחד ולחוד, לתובעת סך של 500 אלף שקלים. בצירופם של הפרשי-הצמדה וריבית לפי [חוק פסיקת ריבית והצמדה](#), התשכ"א-1961, מיום-הגשתו של כתב-התביעה המתוקן ועד למועד-הגשתם של סיכומי-הנתבעים, עומד סכום זה על 598,813 ש"ח. בנוסף ישלמו נתבעים 2 ו-3, יחד ולחוד, לתובעת הוצאות-משפט בסך של 15,500 ש"ח ומקיפות את האגרות ששולמו, את הצורך בהתייצבותם של נציגי-התובעת לשלושה דיונים בבית-המשפט ואת הוצאות-התייצבותה של גב' אופמן לעדות. שלישי ואחרון ישלמו נתבעים 2 ו-3, יחד ולחוד, לתובעת סך, כולל מע"מ,

של 141,320 ש"ח לשכר-טרחה של עורכי-דין. בקביעתו של סכום זה התחשבתי בהיקפה המוערך של עבודה משפטית, שנדרש להשקיע בניהולה של פרשת-התביעה ובמסקנתי כי ההגנה התבססה על גרסאות – ולמרבה-הצער על עדויות – שאותן לא מצאתי של-אמת והכבידו ממשית על הבירור.

את הסכום הכולל 755,633 ש"ח יש לשלם בתוך 45 ימים מיום-קבלתו, בידי-הנתבעים, של פסק-דין זה, שאם לא כן ייתוספו דמי-פיגורים לפי [סעיף 5א לחוק פסיקת ריבית והצמדה](#) הנזכר, מיום-החיוב שנקבע ועד למועד-התשלום בפועל. המזכירות תמציא פסק-דין זה לכל הצדדים, לרבות לנתבעת 1, ותסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ה בתשרי התשפ"ו, 17 באוקטובר 2025, שלא במעמד-הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

[נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה](#)